

**Børnehuset Engen**

**Fysiske rum som lægger op til interaktioner**

Gæsteiagttagelser(resume):

Overordnet er børnehuset indrettet med fokus på, at ethvert rum skal kunne anvendes. I basisgrupperne er der forskellige legezoner og tydelige og afskærmede legemiljøer.

Børnene leger på tværs af grupperne. Gangen udnyttes til motorikbane, leg og bevægelse. De voksne anviser legemuligheder også i gangarealerne Engen fremtoner funktions opdelt idet læringsmiljøerne er tydelige for både børn og voksne. Her er skilte med billede og tekst som anviser rummets funktion.

Hele huset udnyttes optimalt. Køkkenet indgår som en central del af hverdagen.

Stillezone – bænken ved indgangen anvendes eksempelvis til en tæt samtale mellem barn og voksen.

Zone for fysisk udfoldelse i puderum og multirum.

De voksnes placering tager afsæt i dagens planlagte aktiviteter samtidig med at de voksne er mobile alt efter hvor børnene bevæger sig hen.

Gæsten bemærker at de voksne er fordelt over hele huset, hvilket ser ud til at have en god effekt på den pædagogiske praksis, her er en rolig og behagelig stemning.

Gæsten oplever at personalet handler meget professionelt og med et stort overskud.

Orden og overskuelighed i form af f.eks. gennemsigtige skuffer, billeder på børnenes garderobe, billeder af klodser på reoler, billeder af udklædningstøj mm

Samtale/analyse:

Børnehuset har arbejdet med at gøre det genkendeligt og tydeligt for børnene. Børnehuset har haft et projekt, hvor børnene skulle give udtryk for, hvor de holdt af at lege udenfor.

De voksne fordeler sig efter aftale og afhængigt af hvilken børnegruppe der er. De voksne er tilstedeværende og tilgængelige og igangsættende.

Til samling fordeler børnehavegruppen sig i to grupper, en voksen til 10 ca. børn. Efter samling fordeler børn og voksne sig i mindre grupper.

Der er arbejdet specifikt med at tydeliggøre rummene og at gøre læringsmiljøerne inviterende.

Børnehuset er udfordret på at have få kvadratmeter og ved at køkkenet ligger centralt i rummet, med den støj der kan komme herfra. Alle rum inddrages, kontoret anvendes til små grupper, der har brug for en stillezone.

Kan garderoberne anvendes? Begrænset legeareal, men indimellem søger børnene derud. De voksne inddrager en gang imellem gangarealet i garderoben i afgrænset tidsrum.

Uderummet giver mulighed for, at børnene kan være udenfor de voksnes synsfelt, her er buskads og små legezoner. Her er mulighed for mange aktiviteter, der inviterer til bevægelse.

Uderummet anvendes i øget omfang. På nuværende tidspunkt er der ansat en ekstra person som igangsætter aktiviteter i uderummet mellem kl. 11-16, 3 dage om ugen.

Tilsynets anbefalinger:

- Forsat udvikling af uderummet som et læringsrum
- Forsat udvikling af de voksnes fordeling på legepladsen, med henblik på at understøtte fordybelse i leg og aktiviteter.
- Forsat fokus på at billeder hænger i øjenhøjde, så de tilgængelige for børnene jf. f.eks. projekt med at besøge børnenes hjem.

Lederens refleksioner og handlinger:

Legeplads:

Der har i 2019 været legeplads på dagsorden til personalemøde 3 gange i forlængelse af fokus på lege og læringsmiljø, de pædagogiske medarbejders tilgang til børnene på legepladsen, indretning, aktiviteter, eksperimenter og rollefordeling. Dette tema er en on-going proces. Vi arbejder med fortløbende drøftelser på personalemøder. Der vil vi igen sætte temaer på dagsorden som rollefordeling og responsiv tilgang til børn også på legepladsen.

Vi har i dette og måske næste år en naturpædagog ansat 3 dage om ugen fra 11-15.30 med ansvar for at udvide "åbningstiden" på legepladsen og de udelivsaktiviteter, vi ønsker børnene skal have mulighed for. Vi forventer at hans input vil få afsmittende virkning på os alle sammen.

Tiden fra 12-14, hvor vores børn er på legepladsen, de første medarbejdere går hjem og der afvikles pause, er ofte en svær tid at få dækket, så den giver plads til den ønskede responsive tilgang og rollefordeling i tilstrækkelig grad. Vi ser det som et vilkår, vi har valgt at have p.t. da vores normering er opprioriteret i formiddagstimerne.

Billeder i øjenhøjde:

Engen er et æstetisk fint hus med gennemsigtighed mange steder. Kvadratmeterne er begrænsede både i gulvareal og vægareal. Derfor er der meget begrænset vægplads på stuer og gange. På gangareal foran kontoret og i indgangspartiet kan der laves udstillinger af diverse projekter, som børn har haft. Ideen om laminering og udendørs ophæng, vil vi tage med i vores overvejelser.

Vi vil udforske hvad der skal til, for at vi kan sende fotos hjem over daycare.

## De voksne som responsive og sensitive

Gæsteiagttagelser(resume):

Når børnene leger i selvdefinerede ramme, er de voksne gode til at lytte og være lydhøre overfor børnenes signaler. De voksne er gode til at skærme enkelte børn, hvis det er nødvendigt. De voksne er gode til at kompensere og afstemme efter de aktuelle børns behov, også de som har brug for en særlig indsats.

De voksne opholder sig i børnenes nærvær, børnene kan nemt få øje på dem. De fremstår troværdige og er tilgængelige. De voksne understøtter børnenes ret og ønske til at lege selv.

De voksne støtter børnene i selv at komme til løsning, de voksne er primært anvisende og guidende.

De voksne bestræber sig på at være sensitive og responsive overfor alle børn, dog vil der indimellem skulle træffes nogle valg i forhold til hvor den voksnes fokus er.

De voksne er gode til at spørge undersøgende og udvidende.

I vuggestuen opholder de voksne sig på gulvet i øjenhøjde med børnene.

#### Samtale/analyse:

Det kræver faglig dømmekraft at skulle prioritere nærværet og samspelet, når der er flere børn der henvender sig til den voksne.

Medarbejderen giver udtryk for, at hun gør meget ud af at være troværdig i forhold til, hvornår hun er tilgængelig for børnene. ("øjeblik, jeg vender lige tilbage"). Det er vigtigt at have en opmærksomhed på at differentiere og prioritere at have øje for det enkeltes barn behov.

De voksne er opmærksomme på løbende at have en dialog om, at lave aftaler for hvor de opholder sig og hvilke børn de er ansvarlige for.

De åbne døre i børnehuset, hvor børnene løber mellem stuerne, kræver at hele personalegruppen er opmærksomme på og vidende om børnegruppens sammensætning, fælles og individuelle behov. De voksne er gode til at være rammesættende, både i rutinerne og i de voksenstrukturerede aktiviteter, de voksne er meget anvisende.

Rutinerne bærer præg af sidemandsoplæring, børnene lærer af hinanden når de ved hvad de voksne ønsker.

Børnehuset har gode erfaringer med at de medarbejdere der har været i børnehuset i længere tid, fungerer som eksemplariske rollemodeller når der ansættes nye medarbejdere, børnehusets værdier skal opleves og bæres videre.

Aktuelt har børnehuset en stabil medarbejder- og børnegruppe og hermed god mulighed for at skabe et solidt grundlag for det gode samspil mellem børnene. Et grundlag hvor gode vaner og kulturer kan etableres.

Accept af børnenes forskellighed samt responsivitet og sensitivitet hos de voksne forplanter sig hos børnene. Der bemærkes at børnene er lydige overfor hinanden samt at de også børn/børn imellem reagerer responsivt.

I vuggestuen er de voksne opmærksomme på at reagere på børnenes nonverbale udtryk samt at sætte ord på deres udtryk.

De perioder hvor det kan være svært at reagere afstemt efter børnenes behov er primært om eftermiddagen. Her kan det være svært at fordele sig og være tilgængelige for alle børn.

Rotation i personalegruppen sikrer at viden ikke går tabt. Der er en kultur for at de voksne stiller sig til rådighed for at være sparringspartner for hinanden

#### Tilsynets anbefalinger:

- Forsat fokus på positionering og rollefordeling på legepladsen og dermed de voksnes mulighed for at kunne reagere afstemt overfor børnene, særligt i forhold til eftermiddagen. Drøftelse af hvordan bevares formiddagens nærvær og sensitivitet/responsivitet, når der er færre voksne?
- Forsat fokus på at stille de undersøgende spørgsmål de voksne imellem - i forhold til hinandens samspil med børnene som en del en evalueringskultur

Lederens refleksioner og handlinger:

Vedrørende responsiv tilgang og rollefordeling på legeplads se oven for.

Vi har igennem nogle år arbejdet med evaluering af temaperioder. Vi har i efteråret haft teamsamtaler, hvor det netop blev italesat, at vi føler os klar til give og modtage respons fra hinanden. Om det skal i system, er jeg ikke helt klar på. Vi har tidligere haft kursus for alle medarbejdere om kollegial sparring. Dette er af tidsmæssige grunde aldrig kommet rigtig i gang.

### **Samvær med vedvarende fælles opmærksomhed**

Gæsteiagttagelser(resume):

Fælles vedvarende opmærksomhed ses i særdeleshed i de voksenstyrede aktiviteter. Her er der fokus på læreplanen.

Børnene inddrages i aldersvarende beslutninger. F.eks. til fredagssamling – de voksne gør det tydeligt for børnene, hvad de kan være med til at bestemme afhængigt af alder.

De voksne er anvisende og guidende og hjælper børnene til at bevare fælles opmærksomhed både i forhold til rutiner og børneinitierende legeforløb, hvor den voksne er tilgængelig på sidelinjen.

De voksne er meget opmærksomme på at være professionelle i deres tilgang. Ved udfordringer indhentes mulighed for at få sparring også fra ekstern samarbejdspartner. Der er en åbenhed blandt personalet i forhold til at kunne give en svær opgave videre, der er en kultur for "rolleskifte" – at medarbejder tager over i forhold til hinanden. De voksne er gode til at træde til kortvarigt til side, hvis der er behov for at drøfte aktuelle problemstillinger.

Afbrydelser opstår typisk ved aflevering, hvor de voksne bliver hvor de er og forbliver i den aktivitet de har igangsat.

Samtale/analyse:

I vuggestuen er forældrene informeret om betydningen af, at medarbejderne kan forblive i en aktivitet, opmærksomhed på at reducere afbrydelser.

Ved køkkenleg i vuggestuen kan der opstå afbrydelser pga. et lille bord, (ikke plads til alle legesagerne). Afskærmning i form af rumdelere er befordrende for at bevare opmærksomheden.

Hvordan følges børnenes spor - når man samtidig har en særlig dagsorden? Er der plads til spontaniteten?

Når børnene har ejerskab og oprigtig involveret er der gode vilkår for vedvarende fælles opmærksomhed, endda også uden den voksnes konstante deltagelse.

Den voksne må være opmærksom på hvornår hun er igangsettende og hvornår hun er aktivt deltagende – afhængigt af hvornår på dagen.

De voksne fordeler sig om morgenen efter aftale afhængig af mødetid. Når alle er mødt ind, fordeler de voksne sig efter, hvor børnene er, kombineret med planlagte og strukturerede aktiviteter.

Tilsynets anbefalinger:

- forsat fokus på at de voksne fordeler sig og skaber rammer for vedvarende opmærksomhed.
- forsat fokus på at alle børn inddrages i de strukturerede aktiviteter
- forsat fokus på at prioritere måltidet, hvor der arbejdes med at styrke den fælles opmærksomhed.

Lederens refleksioner og handlinger:

Vedvarende fælles opmærksomhed: Vi er godt på vej og det er en fortløbende proces. Det handler om prioritering og fokusering.

Børn inddrages i forhold til de strukturerede aktiviteter. Det vil vi sætte mere på dagsorden fremadrettet i forhold til planlægning af aktiviteter, hvornår kan børn bidrage med ideer, vælge til og fra. Dette gøres allerede i dag f.eks. ved frokost, hvor børn spørges om hvad de vil lege, deltage i når de kommer på legepladsen. Ideen fra mødet om at nogle børn/ voksne kan invitere til bestemte aktiviteter og lege (fodbold, fryd- lege, naturting), vil vi afprøve.

Vi vil allerede i december-planen afprøve, hvordan børneperspektiv og demokratisk dannelse bliver en aktiv del af planen.

## Fysiske rum som inviterer til leg

Børneperspektiv(resume):

I vuggestuen har de voksne fulgt børnene i uderummet, og lavet observationer af, hvilke steder opsøger børnene?

I børnehaven har børnene fået til opgave at tage 3 billeder af, hvor de godt kan lide at lege i uderummet. Efter fremkaldelse er "børnenes stemme" – deres udsagn skrevet på billederne.

Børnetermometret anvendes til de 4-årige (hvert år i maj), interview med emner som venskab, børnehavens fremtoning, relationen til de voksne. Input herfra anvendes på stuemødet. De voksne kan blive opmærksomme på temaer, som de ikke tidligere havde viden om.

Inklusionsansvarlig præsenterer tendenser fra børneinterview og den indhentede viden tages efterfølgende op på stuemøde.

Samtale/analyse:

Processen omkring legepladsen er igangsat.

Meget spændende for de voksne at få indsigt i børnenes verden. F.eks. er et sted særligt prioriteret, fordi her er der altid tørt sand, ("her kan man altid finde sukker til sin mad", "jeg sidder på rutsjebanen fordi det kilder i maven")

Personalet er blevet opmærksomme på, hvor vigtigt det er at have gravejord tilgængeligt, mange børn tog billeder heraf, mudderleg.

Den viden der fremkommer fra billeder og observationer anvendes til drøftelse i legepladsudvalget. Personalet blev opmærksom på, at sandkassen ikke var prioriteret i børnenes billeder. De blev også opmærksomme en afsides krog som børnene kaldte "klubhuset" et hjørne med et borde og bænkesæt.

Personalet fra vuggestuen vil gerne bruge den indhentede viden til at prioritere de voksnes fordeling på legepladsen.

Børnenes stemmer kommer særligt til udtryk i køkkenet, hvor børnene kan give udtryk for hvad de gerne vil have at spise. Køkkendamen indgår i fællesskabet med bål-mad på legepladsen.

Hvordan inddrages børnenes perspektiv i tilrettelæggelsen af legegrupper?

Personalet vil tydeliggøre overfor børnene, hvad de bestemmer i børnehaven.

Projekt med filosofiske samtaler, abstrakte billeder der giver anledning til samtale, skal være en del af det kommende overgangsarbejde i samarbejdet med Sølystskolen og kan eventuelt anvendes i arbejdet med at inddrage børneperspektivet.

I børnehusets pædagogiske grundlag har man tilføjet et børneperspektiv, hvor medarbejderne forsøger at sætte sig i barnets sted, og med udgangspunkt heri både planlægge og evaluere læreplanen.

Tilsynets anbefalinger:

- Fokus på inddragelse af børnenes perspektiv i planlægningen og tilrettelæggelse af den pædagogiske praksis og i tiltag i forbindelse med temaperioder
- Fokus på at inddrage børneperspektivet i evalueringen af temaer ved anvendelse af forskellige metoder
- Fokus på at italesætte børnenes bidrag og hvilken effekt det har haft, tilbagemelding til børnene, demokratisk indflydelse.
- Tydeliggøre overfor børnene meningen med børneinterview/børnetermometret.
- Fokus på at inddrage børnene i tilrettelæggelsen af fællessamling

Lederens refleksioner og handlinger:

- Inddrage børnene i evalueringen af igangsatte forløb f.eks. fri for mobberi.
  - Forsat fokus på at have børneperspektivet med i alle pædagogiske drøftelser, også i den skriftlige del- jf. udarbejdelse af det pædagogiske grundlag i læreplanen
- På personalemøde i november vil vi inddrage børneperspektiv i forhold til december måned. Et lille eksperiment, der evalueres på.